

Mariusz Włodarczyk

Sprawozdanie z działalności Koła Naukowego Historyków Kościoła przy ATK w roku 1995

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 2/2, 251-253

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk (UAM Poznań) wskazał na: *Znaczenie serii PSP z punktu widzenia historii starożytnej i wczesnośredniowiecznej*. Mówca wskazał na funkcjonalność PSP nie tylko na poziomie teologicznym czy duszpasterskim, ale także historycznym. Seria ta wypełniła wielką lukę co do edycji pism cennych dla historyka starożytności w zakresie twórczości autorów chrześcijańskich, pomimo że do tej pory w sposób nierównomierny uwzględniła ona różne dzieła tak pod względem chronologicznym jak i geograficznym. Dalej Prelegent ukazał PSP jako tworzywo historyczne na kilku poziomach: dziejów myśli chrześcijańskiej, dziejów religijności, dziejów społeczeństw i kultur oraz dziejów pomników materialnych.

Serię PSP w ocenie filologa klasycznego przedstawił prof. dr hab. Jerzy Wojtczak (UW). W oparciu o przykłady z wybranych tomów PSP, Prelegent ukazał warsztat pracy tłumaczy dzieł z języków klasycznych.

Prezentacji *PSP na tle innych polskich serii patrystycznych* dokonał ks. dr Stanisław Longosz (KUL). Mówca zestawiał PSP nie tylko z jej poprzedniczką *Pismami Ojców Kościoła* (POK), w ramach której ukazało się 27 tomów pism Ojców Kościoła, ale także z innymi seriami patrystycznymi, jakie w ostatnich latach pojawiły się w Polsce: *Ojcowie Żywi* (11 tomów), *Studia Antiquitatis Christianae* (10 tomów), *Źródła Monastyczne* (8 tomów), *Starożytne Teksty Chrześcijańskie* (3 tomy), *Głos Tradycji* (27 tomów), *Biblioteka Ojców Kościoła* (5 tomów), *Patres Ecclesiae* (1 tom), *Złoty Wiek Myśli Chrześcijańskiej* (3 tomy), pisma Ojców Kościoła wydane przez Instytut Wydawniczy PAX (26 tomów). To zestawienie pod względem ilości wydanych tomów, a także ilości przetłumaczonych dzieł i autorów wskazuje, że Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy są największą objętościowo serią tłumaczeniową w kulturze polskiej. Dalej Prelegent ukazał genzę PSP, założenia zespołu redakcyjnego, jego skład osobowy w ciągu ponad 25 lat jego funkcjonowania oraz wyszczególnił najbardziej zasłużonych dla serii tłumaczy dzieł Ojców Kościoła, do których zaliczają się: Jan Sulowski, ks. Władysław Szofdrski, Stanisław Kalinkowski, ks. Wojciech Kania i ks. Stefan Ryznar.

KS. TADEUSZ KOŁOSOWSKI SDB

Sprawozdanie z działalności Koła Naukowego Historyków Kościoła przy ATK w roku 1995.

Rok 1995 był trzecim rokiem działalności Koła Naukowego Historyków Kościoła przy ATK. Zgodnie z założeniami aktywność koła przejawiała się na organizowaniu spotkań, na których wygłaszane były referaty oraz na wyjazdach naukowych do archiwów i bibliotek polskich.

Pierwsza taka wyprawa odbyła się 15 marca 1995 r. do Siedlec. Celem wyjazdu liczego grona studentów historii Kościoła wraz z opiekunem ks. prof. Józefem Mandziukiem było zapoznanie się z zasobami Archiwum Diecezji Siedleckiej. Prezentacji archiwaliów dokonał prezes koła o. Dariusz Cichor. Po krótkim omówieniu historii diecezji pokazał on kilka mało dotąd wykorzystanych, a zawierających wiele cennych informacji źródeł rękopiśmiennych. Ponieważ w archiwum siedleckim znajduje się duża część dawnych zbiorów diecezji łuckiej, podczas swej prezentacji o. Cichor skupił się na Zespole Akt Diecezji Łuckiej Konsystorza Janowskiego. Zapoznanie z księgami oficjalnymi od XV do XVIII w. poprzedził krótki wstęp na temat funkcjonowania oficjalatów w dawnej Rzeczypospolitej. Wśród wielu prezentowanych archiwaliów znalazła się również XVIII-wieczna księga wizytacji generalnej jednej z polskich parafii, a także rękopis z drugiej połowy wieku XVI. Dokumenty te, jak również wiele innych znajdujących się w tym archiwum, stanowią pierwszorzędne

źródło do poznania zagadnień związanych z diecezją łucką w czasach nowożytnych. Zapewniając, że nie były one dotychczas przebadane o. D. Cichor zachęcał do zainteresowania się tą problematyką i korzystania z zaprezentowanych zasobów.

Kolejny wyjazd naukowy zorganizowano w dniach 26-28 kwietnia 1995 r. do Wrocławia. Celem wyprawy była wizyta w Archiwum Archidiecezji Wrocławskiej oraz zwiedzanie zabytków miasta. Pierwszy dzień pobytu poświęcony został na wycieczkę szlakiem najstarszych i najcenniejszych kościołów wrocławskich. Jej uczestnicy mogli obejrzeć m.in. także kościoły jak: Bożego Ciała, św. Doroty, św. Marii Magdaleny, NMP na Piasku, Św. Krzyża oraz katedrę. Rolę przewodników pełnili sami studenci, którzy mówili o historii, architekturze i wystroju zabytków. Drugi dzień rozpoczęto od zwiedzania wystawy sztuki śląskiej w Muzeum Narodowym, a następnie podziwiano wspaniałe dzieło, jakim jest ciesząca się tak dużą popularnością Panorama Raclawicka. Po zwiedzeniu mauzoleum Piastów Śląskich w kościele św. Klary cała grupa udała się do oddalonej o 30 km. od Wrocławia Trzebnicy. Tam wszyscy obejrzeli konsekrowany już w 1219 r. kościół opactwa cysterek, będący ciekawym zestawieniem form romańskich i wczesnego gotyku. Zwiedzającym została udostępniona także unikatowa krypta św. Bartłomieja. Ostatni dzień pobytu poświęcono na wizytę w Archiwum Archidiecezjalnym. Dyrektor placówki ks. dr Józef Pater przedstawił najpierw historię zbiorów, a następnie powiedział o sposobie przechowywania archiwaliów oraz funkcjonowania archiwum. W Muzeum Archidiecezjalnym zapoznał on zebranych z unikalnymi eksponatami pochodzącymi z terenu diecezji. Największe zainteresowanie zwiedzających wzbudziła słynna księga henrykowska oraz XV-wieczna szafa służąca do przechowywania dokumentów. Ostatnim punktem programu było zwiedzanie Auli Leopoldina w gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego. Chętni, korzystając z wolnego czasu, mogli także zapoznać się z ekspozycją w Muzeum Historycznym z siedzibą w ratuszu oraz obejrzeć wystawę w Muzeum Architektury. Trzydniowy pobyt we Wrocławiu był cenny nie tylko ze względów naukowo-poznawczych. Przyczynił się także do integracji środowiska studentów historii Kościoła.

W nowym roku akademickim pierwsze spotkanie koła odbyło się 15 listopada 1995 r. Zgodnie z zapowiedziami było ono w całości poświęcone działalności zakonu paulinów w Chorwacji na przestrzeni wieków oraz prezentacji wystwy fotograficznej o klasztorach paulińskich na terenie tego kraju. Autor wystawy o. D. Cichor przypomniał najpierw krótko historię zakonu oraz jego dzieje w Chorwacji. Następnie na podstawie własnych doświadczeń z pobytu w tym kraju oraz przy pomocy prezentowanych zdjęć omówił historię i architekturę konwentów chorwackich. Na szczególną uwagę zasługuje zwłaszcza klasztor w Lepoglavie, który został idealnie odwzorowany na Jasnej Górze. Zachował się tam do dzisiaj wspaniały XVIII-wieczny wystrój z iluzjonistycznym malarstwem brata Ivana Rangera. Kult Matki Boskiej był i nadal jest w całej Chorwacji bardzo żywy, choć obecnie paulini posiadają tam zaledwie jeden klasztor, św. Piotra w Sumi. Zakon ten pozostawił po sobie na terenie całego kraju olbrzymią spuściznę w dziedzinie architektury, malarstwa, rzeźby, a także literatury. Mówi się nawet, że kultura narodowa chorwacka to kultura paulińska. W Lepoglavie powstał też pierwszy na terenie Chorwacji, założony i prowadzony przez tych zakonników, uniwersytet. Na zakończenie prelegent zaprezentował kilka pozycji XVIII-wiecznych tomów historii paulinów oraz księgi parafii prowadzonych przez ten zakon.

Zgodnie z tradycją członkowie Koła Historyków Kościoła zorganizowali dla wszystkich studentów i wykładowców historii wspólne spotkanie oplatkowe. Odbyło się ono 20 grudnia 1995 r. w klasztorze OO. Paulinów. Obecnych było 30 osób, w tym 4-ech wykładowców. Ten szczególny wieczór rozpoczął się od wspólnej modlitwy, po której nastąpiło łamanie się oplatkiem oraz wzajemne składanie sobie życzeń świątecznych i noworocznych. Śpiewaniu kolęd towarzyszył akompaniament gitaro-

wy. Wszyscy posilić się mogli skromnym poczęstunkiem złożonym z ciasta i owoców. Szczególną zaletą organizowanych wieczorów opłatkowych jest możliwość spotkania się studentów i profesorów z absolwentami historii Kościoła, którzy co roku chętnie na te spotkania przychodzą. „Opłatek” był ostatnim punktem w planie działalności Koła Naukowego Historyków Kościoła w roku 1995.

MARIUSZ WŁODARCZYK